

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2005-11-02

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt-Åke Nilsson, regeringsrådet Stefan Ersson och justitierådet Lars Dahllöf.

Ny vägtrafikskattelag

Enligt en lagrådsremiss den 15 september 2005 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. vägtrafikskattelag,
2. lag med särskilda bestämmelser om fordonsskatt,
3. lag om ändring i lagen (1972:435) om överlastavgift,
4. lag om ändring i konkurslagen (1987:672),
5. lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar,
6. lag om ändring i lagen (1994:466) om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet,
7. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
8. lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,
9. lag om ändring i lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon,
10. lag om ändring i yrkestrafiklagen (1998:490),
11. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
12. lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister,
13. lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner, och
14. lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Michael Berg, departementsrådet Fredrik Ahlén och kammarrättsassessorn Johan Sanner.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

I syfte att öka miljöstyrningen föreslås att fordonsskatten skall baseras på ett fordons koldioxidutsläpp i stället för på dess vikt. Enligt förslaget skall detta gälla för personbilar av modellår 2006 eller senare samt för vissa äldre personbilar som uppfyller särskilda miljökrav. Övriga fordon föreslås kvarstå i ett i princip viktbaserat skattesystem.

Grunden för beräkning av skatt enligt det nya skattesystemet är alltså ett fordons koldioxidutsläpp. Såvitt Lagrådet kan bedöma, med utgångspunkt i vad som uppgetts i remissen och under föredragningen, får de metoder som avses bli tillämpade för mätning och kontroll av koldioxidutsläpp från förekommande fordonstyper anses acceptabla för att uppmätta värden skall kunna utgöra grund för beskattning. Med tanke på den grundläggande betydelse som mätresultaten har i det föreslagna skattesystemet skulle det emellertid, enligt Lagrådets mening, vara på sin plats med en mer utförlig redogörelse i förslaget för de metoder som avses komma till användning för mätning och kontroll av koldioxidutsläpp.

Lagrådet har i övrigt följande synpunkter på förslaget.

Förslaget till vägtrafikskattelag

1 kap.

7 §

Lagrådet förordar att det i det fortsatta beredningsarbetet övervägs om inte vad som sägs om vägtrafikskatt, med undantag av bestämmelserna om användningsförbud i 6 kap. 1 §, genomgående, dvs. i hela lagen, skall gälla även beträffande ränta och dröjsmålsavgift, jfr motsvarande bestämmelse i 1 kap. 4 § skattebetalningslagen (1997:483).

2 kap.

4 §

I paragrafen anges att skattskyldig är ägaren av fordonet samt att som ägare anses den som är antecknad i vägtrafikregistret som ägare eller den som bör vara antecknad som ägare.

Den föreslagna regleringen innebär, liksom gällande bestämmelser, inte något hinder mot att en underårig registreras som ägare till ett fordon och därmed blir skattskyldig. Vissa vårdnadshavare har utnyttjat detta, vilket i ett antal fall har lett till att barn kommit att restföras på grund av utebliven betalning. I betänkandet Frågor om förmyndare och ställföreträdare för vuxna (SOU 2004:112) har föreslagits att det införs en bestämmelse som innebär att förmyndare blir betalningsskyldig för fordonsskatt för vilken ett barn är skattskyldigt. I lagrådsremissen anges att regeringen avser att återkomma till frågan.

Liknande frågeställningar har behandlats i reglerna om familjebeskattning i 60 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), jfr 60 kap. 12 §. Enligt Lagrådets mening hade det varit önskvärt att denna fråga fått sin lösning redan i och med införandet av den nya vägtrafikskattelagen.

5 kap.

11 §

I paragrafen anges att beslut om anstånd får omprövas om den skattskyldiges ekonomiska förhållanden har förändrats väsentligt sedan anstånd beviljats eller om det finns andra särskilda skäl.

Eftersom även andra förhållanden än ekonomiska kan ligga till grund för anstånd förordar Lagrådet att bestämmelsen i stället utformas så att om *de förhållanden som ligger till grund för anstånd* har förändrats väsentligt sedan anstånd beviljats eller om det finns andra särskilda skäl, får beslutet om anstånd omprövas.

12 §

Lagrådet förordar att paragrafen, som anger bl.a. i vilka fall överskjutande skatt återbetalas, bör utformas som ett åliggande att i de angivna fallen återbetala den överskjutande skatten.

14 §

Enligt skattebetalningslagen skall en återbetalning inte göras av belopp som understiger 100 kronor (18 kap. 7 § första stycket 1). Lagrådet anser att det i det fortsatta beredningsarbetet bör övervägas att

i vägtrafikskattelagen ha motsvarande reglering och beloppsgräns för återbetalning.

17 §

Paragrafen, som motsvarar 76 § i fordonsskattelagen (1988:327), torde, mot bakgrund av bestämmelserna av regler om omprövning, sakna betydelse. Lagrådet förordar därför att paragrafen utgår.

7 kap.

3 §

I paragrafens andra stycke anges att ett överklagande skall "lämnas in" inom två veckor från utgången av den tid inom vilken det första överklagandet skulle ha skett. Lagrådet förordar att här, liksom i paragrafens första stycke, i stället anges att ett överklagande skall "ha kommit in" etc.

8 kap.

1 §

I paragrafens första stycke anges att belopp som avser skatt "eller underlag för beräkning av skatt" enligt denna lag skall avrundas till närmaste lägre hela krontal. Eftersom någon beräkning av belopp som underlag för skatt inte kommer att företas med det i lagen angivna förfarandet för att bestämma den skatt som skall betalas, förordar Lagrådet att de citerade orden utgår.

2 och 4 §§

Om det i enlighet med vad Lagrådet anfört ovan, i det fortsatta beredningsarbetet beslutas att vad som sägs om vägtrafikskatt även skall gälla beträffande ränta och dröjsmålsavgift, bör vad som i paragraferna anges om dröjsmålsavgift utgå.

Övergångsbestämmelserna

Lagen skall enligt vad som anges i punkt 1 träda i kraft den 1 april 2006. I punkt 2 anges trots detta att om fordonsskatt som hänför sig till tiden efter ikraftträdandet debiteras under tiden den 1 januari – den 31 mars 2006, skall fordonsskatten för tiden efter ikraftträdandet beräknas enligt de nya skattesatserna i denna lag. Lagrådet anser att den valda regleringen, som innebär att icke i kraft varande bestämmelser i viss utsträckning skall tillämpas vid debitering av skatt under tiden den 1 januari – den 31 mars 2006, inte bör genomföras.

I punkt 3 anges bl.a. att om fordonsskatten på grund av denna lag skall tas ut med ett annat belopp än tidigare och fordonsskatt har beslutats för tid efter ikraftträdandet enligt fordonsskattelagen, återbetalas inte överskjutande belopp understigande 200 kronor. Om det i det fortsatta beredningsarbetet beslutas att, i enlighet med vad Lagrådet anfört under 5 kap. 14 §, i denna lag ha samma beloppsgräns för återbetalning som i skattebetalningslagen, bör beloppet som inte återbetalas också här anges till belopp understigande 100 kronor.

I punkt 5 har införts en övergångsbestämmelse avseende de äldre bestämmelserna i 46 och 47 §§ fordonsskattelagen om skattetillägg. Med hänsyn till vad som i lagrådsremissen upplysts om att bestämmelserna i fordonsskattelagen om skattetillägg i princip inte tillämpats sedan kilometerskatten avskaffades år 1993, bör enligt Lagrådets

mening i det fortsatta beredningsarbetet övervägas om det finns något behov av den föreslagna bestämmelsen.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts och vad som uppgetts vid föredragningen inför Lagrådet föreslår Lagrådet att punkterna 2 och 3 ges följande lydelse:

2. Fordonsskatt som avser tid före utgången av september 2006 skall, med avseende på skatteplikten och skattens storlek, beräknas enligt äldre bestämmelser.

3. Om fordonsskatt på grund av denna lag skall tas ut med ett annat belopp än tidigare och fordonsskatt har beslutats enligt fordonsskattelagen (1988:327) för tid efter ikraftträdandet behöver inte tillkommande belopp betalas in om det understiger 200 kronor. Överskjutande belopp skall inte återbetalas om det understiger 100 kronor.

Förslaget till lag med särskilda bestämmelser om fordonsskatt

1 §

Enligt 1 § i förslaget skall fordonsskatt betalas till staten enligt denna lag för vissa personbilar samt för lätta bussar och lätta lastbilar.

Enligt Lagrådets mening bör paragrafen utformas så att man direkt förstår att det framöver finns två lagar om skatt på fordon och att skatt kan utgå för ett fordon beroende på vilken av lagarna som skall tillämpas på det aktuella fordonet. Lagrådet förslår därför att 1 § ges följande lydelse:

Fordonsskatt skall betalas till staten enligt denna lag för sådana personbilar som avses i 3 § samt för lätta bussar och lätta lastbilar.

För övriga fordon finns bestämmelser om skatt på fordon i vägtrafikskattelagen (0000:000).

Övergångsbestämmelser

Lagrådet hänvisar till vad som har anförts under motsvarande rubrik på s. 6 f. i yttrandet.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:435) om överlastavgift

9 §

I paragrafens första stycke föreslås att bestämmelserna i 2 kap. 2 § första stycket (avser s.k. veteranfordon), 5 kap. 18 § (avser dröjsmålsavgift) och 8 kap. 2-5 §§ (avser avräkning och verkställighet) vägtrafikskattelagen också skall gälla överlastavgift. Vidare föreslås att det som sägs i nämnda lagrum om Skatteverket skall gälla länsstyrelsen när fråga är om överlastavgift.

Flera frågor uppkommer med anledning av den föreslagna lydelsen av paragrafens första stycke.

För det första synes förslaget innebära att veteranfordon kan överlastas utan att ägaren riskerar att påföras överlastavgift. Enligt Lagrådets mening har detta kanske inte någon större praktisk betydelse. Den kan emellertid ifrågasättas om det finns fog för en sådan skillnad.

För det andra hänvisas till 8 kap. 5 §, trots att 4 § är den sista paragrafen i 8 kap. Hänvisningen bör rätteligen avse 8 kap. 2–4 §§.

För det tredje sägs inte uttryckligen något om Skatteverket i de här nämnda paragraferna. Det är därför knappast någon mening med att skriva "det som sägs om Skatteverket gäller då länsstyrelsen". Det bör således under den fortsatta beredningen övervägas om hänvisningen bör omformuleras eller utgå.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

Hänvisningen till 4 § lagen med särskilda bestämmelser om fordorskatt synes överflödigt och bör enligt Lagrådets mening utgå.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon

6 §

Enligt första stycket gäller inte avgiftsplikten bl.a. för fordon som tillhör

1. försvarsmakten,
3. civilförsvaret, brandväsendet eller annan räddningstjänst,

Enligt Lagrådets mening kan ifrågasättas om terminologin i punkten 3 är korrekt. Lagrådets föreslår att den aktuella punkten ges följande lydelse:

3. staten eller en kommun och fordonet är avsett att användas för räddningstjänst,

Vidare bör med hänsyn till vad som upplysts vid föredragningen vid den fortsatta beredningen övervägas om en terminologisk anpassning behöver göras när det gäller punkten 1 "försvarsmakten".

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.